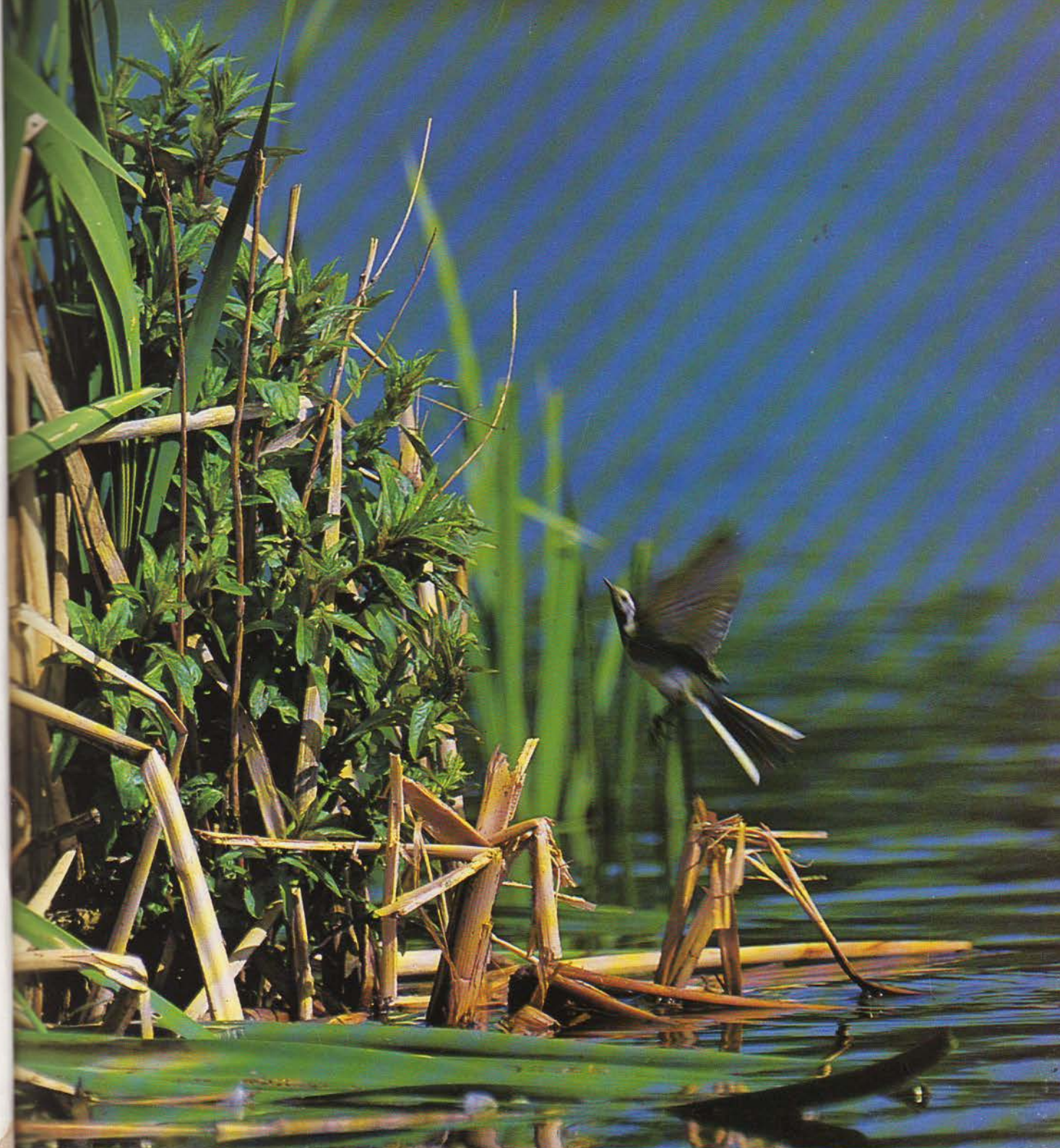

SOTHØNA

**MEDLEMSBLAD FOR
ØSTENSJØVANNETS
VENNER** Nr. 1 - juni 1990 - årgang 1

SOTHØNA Nr. 1 - Juni 1990
Medlemsblad for
Østensjøvannets Venner

I redaksjonen:

Erik Damsgaard, Alf Skjeseth,
Marianne Østbye

Medarbeidere:

Kari Lønstad, Selma M.Monsen

Forsidelogo: Anne Durban

Foto: Redaksjonen

Brev til redaksjonen sendes:

SOTHØNA, v/Marianne Østbye
Enebakkvn. 231A, 1187 Oslo 11
Telefon: 29 61 61

Styresammensetning for
Østensjøvannets Venner:

Leder: Erik Damsgaard, tlf.: 29 74 46
Nestleder: Finn A. Gulbrandsen, tlf.: 27 28 10
Sekretær: Grete Zahl
Kasserer: Anne-Lise Rom
Styremedlemmer:
Per Mathisen, Øyvind Mæland
Varamedlemmer:
Inger Johanne Arnesen, Randi Aune,
Marianne Østbye, Kari Lønstad

Forside- og sivspurvbildet er tatt med:
Canon T-90 m/objektiv FD 500mm. f. 4,5 L
og Fuji diafilm VELVIA.

Fotograf: Erik Damsgaard

En spesiell takk til Cannor A/S for lån av
kamerautstyr og Ekløw Scandinavia A/S
for Fuji film.

Kontaktpersoner arbeidsgrupper:

Barne- og ungdomsgruppa:
Erik Damsgaard, Tlf.: 29 74 46

Abildsø Gård :
Erik Damsgaard, Tlf.: 29 74 46

Østensjø Gård:
Kari Lønstad, Tlf.: 29 87 67

Slåtteng-gruppa:
Kirsti Hellerud, Tlf.: 27 19 66

Standgruppa:
Finn A. Gulbrandsen, Tlf.: 27 28 10

Overvåkningsgruppa:
Finn og Erik

Post til styret og arbeidsgruppene:

Østensjøvannets Venner
v/Kapellan Øyvind Mæland
Postboks 62 Manglerud, 0612 Oslo 6

Postgironr.: 2 73 18 26
Bankgironr.: 6062.05.12861

Medlemspriser 1990:

Hovedmedlem kr. 30,-
Husstandsmedlem kr. 5,-
Foreninger etc. min. 10 x hovedmedlem

Betales til foreningens post- eller bankgiro.

Stiftelsen Minna Wetlesens Kulturfond

Postgironr.: 0824.076.7776
Bankgironr.: 6062.05.13035

Våre annonsører støtter oss
Støtt våre annonsører!

Lederen har ordet

Er du en morgenfugl?

Har du vært oppe med fuglene før solen står opp, og funnet deg et fredfylt sted ved Østensjøvannet? Har du sett sothøna svømme lystig omkring i sivet på matsøk, den praktfulle toppdykkeren på jakt etter småfisk, og lyttet til rørsangerens halsbrekkende sang fra siv- og takrørskogen?

En praktfull soloppgang som med ett tar pusten fra deg, får deg til å glemme alle blokker og hus som omringer vannet. Å sitte ved vannet når solen står opp, være en del av naturen og lytte til fuglene gir deg en følelse av å være langt inne i villmarka.

Et skarpt kikk-kakk lyder fra en sivhøne, mens en strandsnipe flyr forbi og en sivspurv viser seg like ved. Ivrig noterer du ned dine observasjoner da plutselig en brushane lander fem meter unna. Stille, stille sitter du og iakttar den vakre fuglen idet låvesvalene foretar sine halsbrekkende manøvrer på jakt etter insekter over hodet på deg. Spenningen er til å ta og føle på idet du nå sitter og leser første utgave av "SOTHØNA", medlemsblad for ØVV.

Vi håper spenningen og gleden er like stor når vi nå presenterer 'SOTHØNA' nr.1 for deg. Foreningens egen "avis" til glede for oss alle, både passive og aktive medlemmer, har blitt en realitet. Du er en av ca. 1.000 hovedmedlemmer som nå har fått tilsendt 'SOTHØNA'

Første utgave er en "prøveklut". Innholdet varierer i alt fra årsberetning 1989, forskjellige artikler, verneverdier ved Østensjøvannet, et spennende kryssord med flotte premier, og spørsmål til barna med morsomme overraskelser. Redaksjonen har mange ønsker/ideer om hva bladet bør inneholde. Barn og ungdom vil få sine egne sider, miljøkryssord, 5 ved vannet, vår egen ukeklipp side "Det glade vannvidd", osv. Mulighetene er mange, og vi vil i den anledning oppfordre deg og din familie til å skrive inn til oss og fortelle hva dere synes om "SOTHØNA". Send oss gjerne stoff og idéer etc. til neste nummer, så skal vi prøve å få med alt av interesse.

Vi vil at de som har spørsmål angående fugler, planter, vannet, gårdene, etc. skal skrive inn til oss. Neste nummer vil inneholde "du spør, fagfolk svarer-siden". Skriv kort! Siste frist for stoff til 'SOTHØNA' nr. 2 er 15. september 1990. Medlemmer som ønsker å være med på foreningens aktiviteter kan nevne det i sine brev til redaksjonen, eller ringe arbeidsgruppene direkte. Arbeidsgruppene er frittstående organer under styret, som har sine egne møter og aktiviteter, og som vil bli presentert på medlemsmøtene. Se aktivitetsplanen for høsten 1990 (side 24) for medlemsmøter/kulturaktiviteter.

.....på vei hjem fra ditt fredfylte sted ved Østensjøvannet fylles du med mange tanker idet hundrevis av biler støyer forbi på Østensjøveien, og vekker deg opp fra en naturopplevelse du håper våre barn og kommende generasjoner kan få ta del i. Hvordan skal vi klare å redde denne perlen du nå har opplevd en liten, men uerstattelig del av? Jo, sammen skal vi dele verdiene og godene, samt bygge opp en bevisst holdning for området, som i seg selv er den beste form for vern.

Et trygt Østensjøområde i fremtiden er ikke bare avhengig av statlige virkemidler ved vern, men også menneskets respekt for natur, dyr og omgivelser.

Jeg ønsker deg mange gode, opplevelserike turer rundt vannet!

Med miljøvennlig hilsen fra,

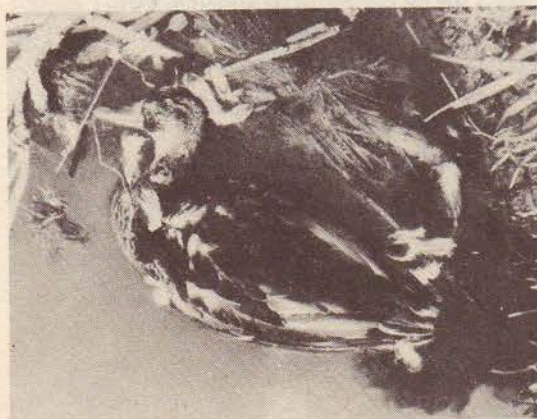
Sjokkrapport om Østensjøvannet

Østensjøvannet er Norges nest mest forurensede innsjø. Det viser en undersøkelse som Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA) har gjennomført for Statens Forurensningstilsyn av 355 av Norges totalt 4.000 innsjøer. Hellesjøvann i Aurskog/Høland toppe listen.

Hellesjøvann får det meste av forurensningen fra landbruksområdene omkring, mens Østensjøvannet er sterkt forurensset av kloakkvann fra bebyggelsen i nærheten. Begge innsjøene viser meget sterk oppblomstring av alger p.g.a. store tilførsler av fosfor. Forholdene for vegetasjonen i disse to innsjøene er blitt klart forverret de siste par tiårene, heter det i en pressemelding fra NIVA.

Østensjøvann, som også er foreslått vernet, har et svært høyt innhold av plantenæringsstoffer - fosfor og nitrogen - p.g.a. tilførsler av urensset kloakkvann. Tilførslene tilsvarer en daglig belastning fra omlag 800 personer. Vannet viser ingen tegn til bedring selv om tilførslene av kloakkvann er halvert siden tidlig på 80-tallet. Til tross for "kunstig åndedrett" i form av fortyningsvann fra drikkevannsnettet, er fosforkonsentrasjonen fremdeles 20 ganger høyere enn den var i Mjøsa på sitt verste på midten av 70-tallet.

Fosfor i vannet fører til store oppblomstringer av trådformede blågrønnalger som farger vannet grønt og hindrer lyset i å trenge ned til bunnen. Bunnvannet i Østensjøvannet er perioder av året oksygenfritt p.g.a. tilførslene av kloakkvann og råtnende planterester. Dette fører til at fosfor i bunnslammet lekker ut i vannet igjen og bidrar til ytterligere algevekst.

Botulismens offer

Forholdene for vegetasjonen i vannet blir stadig dårligere. Tidligere har undervannsplanter og flytebladsplanter (nøkkerose) forsvunnet. Nå skranter også sivvegetasjonen. Selv om Østensjøvannet fortsatt har et rikt fulgeliv, er det tidvis observert død fugl i vannet p.g.a. den dårlige vannkvaliteten. Ytterligere reduksjon av vannvegetasjonen og fortsatt oksygenfritt bunnvann kan føre til at fuglelivet står i fare.

Undersøkelser tyder på at Østensjøvannet egentlig bare tåler en tidel av dagens fosforbelastning for å være i økologisk balanse, konkluderer NIVA.

Østensjøvannet, et eutroft vann

Tilsig av næringsstoffer fra jordbruket har gjort Østensjøvannet til et eutroft (næringsrikt) vann. Det spesielle med vannet i dag er at det er meget lite av jordbruket som forurensner vannet. De naturlige buffersoner rundt vannet forhindrer det. NIVA forteller at gjennomsnitts avrenning fra jordbruksarealer er 150 kg fosfor pr. år pr. km². Anvendt på jordbruksarealet rundt vannet gir dette 37,5 kg fosfor i året. Den totale tilførsel av fosfor er ca. 1.000 kg pr. år, d.v.s. at jordbruket står for omlag 4 % av tilførselen. Med andre ord sørger urensset kloakk (som på grunn av lekkasjer tilføres gjennom overvannsledningene) for 96 % av forurensningen. Jordbruket spiller derfor ingen rolle pr. idag for vannkvaliteten. Abildsø Gård bidrar med ca. 15 kg (1,5%) og Østensjø Gård med ca. 22 kg (2,5%).

Valgte man derimot stoppe å dyrke jorda, ville våtmarksvegetasjonen på lang sikt forandre karakter, og de spesielle våtmarksplantene bli borte. Dette ville igjen ha stor negativ innvirkning på fuglelivet.

Eutrofiering/økokatastrofe

Den stadig økende eutrofieringen i vannet forårsakes ikke av jordbruket, men av forurensning

Forts. side 25

Østensjøvannets Venner tar initiativet

Stiftelse skal redde gårdene rundt vannet

Alle venner av Østensjøvannet blir nå oppfordret til å kjøpe andelsbrev i en stiftelse som skal stå for restaurering og vedlikehold av gårdsbygningene på gårdene rundt Østensjøvannet. Bak initiativet står Østensjøvannets Venner, som ser kulturhistorisk innsats som en viktig del av vernekampen for vannet.

Stiftelsen får navnet Minna Wetlesens Kulturfond, etter foregangskvinnen som startet Europas første husholdningsskole på Abildsø Gård i 1865. Arbeidet er i startgropen, men det er klart at stiftelsens interimstyre vil sette restaurering av bygningene på Abildsø Gård øverst på listen.

Ambisjonene er ikke små. Man regner med at det vil koste tre-fire millioner kroner å sette i stand husene på Abildsø Gård. Minna Wetlesens Kulturfond vil utover sommeren og høsten gå bredt ut til Østensjøbyens innbyggere, politikere, næringsliv, foreninger og organisasjoner med appell om å kjøpe ett eller flere andelsbrev á 100 kroner.

Østensjøvannets Venner har søkt Bydelsutvalg 13 (Oppsal-Østensjø) om startkapital til arbeidet med stiftelsen, som vil bli et tungt løft for en frivillig organisasjon av ØVVs type. En brosjyre til massespredning i bydelene er underveis, der praktiske spørsmål blir besvart.

Interimstyret i stiftelsen vil etter det Sothøna forstår bli satt sammen av representanter fra Østensjøvannets Venner, Oslo By's Vel, Fortids-

minneforeningen, Norske 4H og Verdens Naturfond. Tidligere ekspedisjonssjef i Justisdepartementet, Herman Berger, er også et aktuelt navn til interimstyret.

Skjøtselsplanen for Østensjøvannet fra 1979 tar ikke bare sikte på å bevare det biologiske mangfoldet, men inkluderer også en lang rekke kulturhistoriske fornminner. Til sammen 17 bygninger på gårdene rundt vannet - Abildsø, Østensjø og Bakkehavn - hører til kulturskatten. Her har vært drevet jordbruk i 1.500 år, men forfallet truer nå gårdsanlegg og hovedbygg av høy antikvarisk verdi på Abildsø Gård.

- De vakre hovedhus og gamle bygninger ligger der med enorme muligheter. Her kan bydelene styrke sin identitet og tilhørighet, og sette i gang kulturaktiviteter for unge og gamle. Tanker og visjoner forteller oss at her kan vi ha husdyrhold og galleri, kafé og leirskole, kultur- og miljøvernhus, kort sagt, mulighetene er mange. Det vi mangler er samarbeid og kommunikasjon, heter det i brosjyren som skal presentere Minna Wetlesens Kulturfond.

Undervisningsopplegg for skolene

Det er satt i gang arbeid med et undervisningsopplegg med lysbilder, kommentarer og arbeidsoppgaver som skal gjøre det lettere for skolene å benytte det enestående klasserommet Østensjøvannet er.

For å kunne ta del i det enorme mangfoldet uten å måtte vite for mye på forhånd, har man lagt opp til en soneinndeling av området.

Et arbeidshefte forteller om planter, fugler osv. Temaene henviser til et nummer på lysbildene, og nummerene leder oss videre til arbeidsopp-

gaver for alle klassetrinn. I tillegg til tips og gode råd, vil de publikasjoner som allerede er utgitt om Østensjøvannet gi et solid grunnlag i et slikt undervisningsopplegg.

ØVV presenterte tanker omkring undervisningsopplegget for representanter fra skolene rundt vannet i et møte på Østensjø skole den 20. januar i år. Dette ble meget godt mottatt.

Det ferdige resultat vil først bli konsultert fagfolk og lærere før det blir vist fram for skolene en gang til høsten.

Solfluas parringsdans

I artikkelserien "MITT ØSTENSJØVANN" skriver denne gang amatørrentomolog Morten Falck, som i flere år har samlet insekter ved Østensjøvannet.

Har du noen gang prøvd å flytte et akvarium fullt av vann? Seinhøstes 1963 skulle vi flytte akvariet på biologirommet på Teisen skole. Det var tungt, fullt av vann og små dyr, og vi måtte hvile. Vi satte akvariet på radiatoren - som presset inn bunnglasset i ramma! Vannet begynte å sildre, dyra måtte reddes over i andre kar, og en dobbel fransktime gikk fløyten.

Akvariets innhold var samlet i Østensjøvannet gjennom lange dager. Vi lå på magen på brygga som den gangen lå ved slåttenga nedenfor Manglerud skole. Med håv og vaskevannsfat samlet vi øyenstikkerlarver, vårfluellarver, vannkalver, buksvømmere, ryggsvømmere, virvlere, vannedderkopper, døgnfluellarver og mygglarver, småkreps, mark, sniler, muslinger, igler og alt annet som rørte seg. Sammen med planter fra bredden - særlig vasspest, som det var mye av i Østensjøvannet den gangen, hadde de et bra liv i det store skoleakvariet.

Det var ikke noe å si på våre liv heller, vi hadde det utmerket der vi lå ved vannet og studerte alt som kravlet og krøp over og under vannflata,

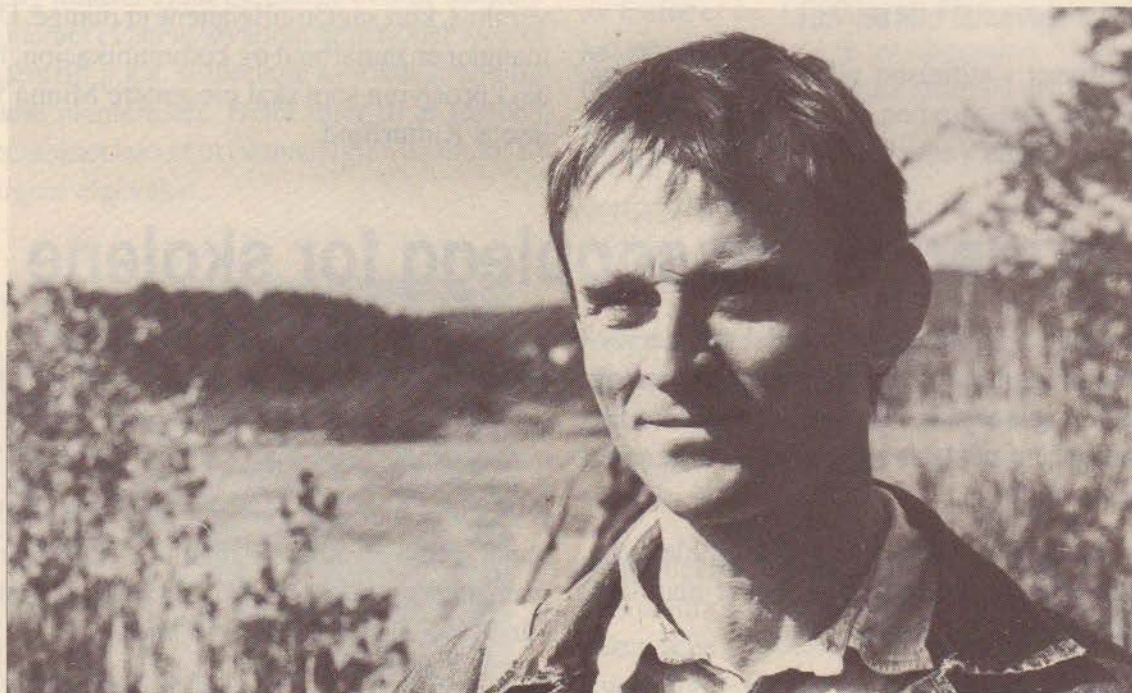
mens sola skinte og stærflokkene bruste gjennom sivet.

Østensjøvannet er berømt for sitt rike dyreliv. De fleste tenker på fugl. Det gjorde jeg også, da jeg først på sekstitallet streifet rundt vannet med kikkerten klar, og ble kjent med sothøna, som jeg før bare hadde sett i bøkene.

Men vannet og områdene rundt er mye mer enn fugl. Mange av fuglene lever jo av insekter og småkryp, og ikke noe vann i verden har en så tett fauna av bunndyr som Østensjøvannet. For den som er interessert i insekter, gir områdene her nesten ubegrensede muligheter til å oppleve og lære noe nytt.

Det er mange insekter, og det er nødvendig å spesialisere seg. Jeg valgte fluene, fordi de er en stor gruppe som veldig få jobber med og følgelig er dårlig utforsket. Det gir store muligheter for å finne noe nytt, og et stort behov for undersøkelser.

Og ved Østensjøvann har jeg funnet sjeldne dyr som ikke er funnet andre steder i landet. Den

Amatørrentomolog (insektssamler) Morten Falck

lille, metallgrønne blomsterflua *Orthonevra erythrogonia* er en sensasjon, fordi den er mer tallrik ved Østensjøvannet enn noe annet sted i verden. Mange andre sjeldenheter er fanget her også. Men det kan jeg skrive mer om en annen gang.

Fra tidlig vår til sein høst gir vannet og områdene rundt en enestående mulighet til innsamlings-turer. I det summende, surrende insektlivet rundt vannet en solvarm sommerdag kan du oppleve å se solfluhannene drive sin innviklete parrings-dans, manøvrere suverent i lufta og glitre som gull i solskinet, mens hunnen spent venter i smørblomstene, kroer seg, og til sist står på henda i pur opphisselse! Det er en opplevelse å se, og det foregår rett under øynene dine, hvis du bare ser etter! Eller studér den flittige summingen av bier, humler, veps og fluer på seljeraklene en tidlig vårdag, eller livet en varm høstdag, når rottehalefluene regjerer i de blomstene som ennå har noe næring å tilby, og store øyestikkere patruljerer i uforståelige mønstre over vannflata.

Nye iakttagelser, det å lære noe om hvordan insektene oppfører seg i naturen, og å se samspillet mellom de forskjellige artene, er en rik opplevelse. Når jeg står en varm dag i krattet og opplever insektlivet, forlater hverdagens stress og mas meg og hele sinnet åpner seg for nye opplevelser, for å ta imot nye kunnskaper.

Det gir en intens lykkefølelse å komme så tett inn på livet, å oppdage noe nytt, skjønnere mer av verden. Derfor gir Østensjøvannet meg så store opplevelser, både om sommeren, når jeg står midt i de summende insektsvermene i den tette, frodige vegetasjonen, og om vinteren, når jeg sitter bøyd over mikroskopet og strever med å identifisere dyr som kan være mindre enn et knappenålshode. Det er rike kunnskaper å hente i dette området, kunnskaper vi ikke har råd til å gi avkall på.

Dessuten er Østensjøvannet vakkert. De fine linjene i det åpne landskapet, frambrakt gjennom århundres jordbruk, lyset, været, skiftningene i fargene gjennom årstidene - det er opplevelser vi ikke har råd til å unnvære.

Morten Falck

Svanen har landet

Det er snart 8 år siden det siste svaneparet hekket ved Østensjøvannet. Denne nydelige fuglen ble tatt av dage grunnet menneskelig uforstand.

I de senere år har også stort press og forstyrrelser av våtmarksområdene grunnet bl.a. fisking vært en medvirkende årsak til at et nytt svanepar ikke har funnet ro her. Torsdag 26.4.90 fikk Østensjøvannet besøk av to svaner, en ung hunn (fjorårets kull) og en voksen hann. Hannen forlot området etter ca. en uke.

Svanen er ikke forplantningsdyktig før i voksen alder (2-4 år). Hunnen oppholder seg fortsatt ved vannet i skrivende stund (12/5). La oss håpe den finner ro og trygghet slik at den kommer tilbake neste år med en make. Et svanepar med unger er noe vi alle ønsker oss.

I fellesskap kan vi sørge for at våtmarksområdene får ligge i fred til glede for svanen, alle de andre fuglene og det rike biologiske mangfold. Vi har ikke lov til å frarøve våre barn den naturopplevelse vi selv har vært med på å nyte.

Den internasjonale fugledagen

22. april var en spesiell dag for våre fugler. En dag hele verden burde stått sammen om og markert på lik linje med en hvilken som helst nasjonaldag.

Fuglene er helt avhengige av at mennesket klarer å overleve og redde de naturressurser som er igjen. Fuglene klarer ikke å redde seg selv. Når vi studerer fuglene og ser leveområder og arter forsvinne, ser vi et speilbilde av menneske-biotopen hvis vi ikke klarer å handle i tide.

Verdensaksjonen "Save the Birds" (Redd Fuglene) har utgitt en bok med samme navn som er et praktverk for alle miljøverninteresserte. Boka burde stå i alle hyller.

Urnelund på Abildsø?

Kirkevergen ønsker gravlund på Abildsø gård. Politisk sett er det kun mulig for kirkevergen å oppnå gravlund på vestsiden av gårdstunet.

Østensjøvannets Venner var innkalt til møte hos kirkevergen 10. mai. Der var også representanter fra Oslomenighetenes Fellesråd (O.F.) tilstede. På tross av en formell innkalling, ønsket ikke Oslomenighetenes Fellesråd å føre protokoll for møtet. ØVV's representanter ville ha referat, men dette ble avvist av O.F.'s representanter.

Det kom klart frem at kirkevergen og O.F. ikke tok Miljøetatens konsekvensutredning alvorlig. ØVV ble bedt om å lage en oversikt der bl.a. arter som har forlatt området ble påpekt. En fyldig rapport ble overlevert O.F.'s formann søndag 13. mai der vi påviste bl.a. at parkifisering har medført at flere fuglearter har forlatt området. En urnelund er og blir et parkområde.

Mandag 21. mai ble urnelundsaken tatt opp på nytt for et samlet fellesråd. Etter det ØVV erfarer ble hverken Miljøetatens konsekvensutred-

ning eller ØVV's rapport fremlagt for medlemmene i fellesrådet. Bøler menighetsråd har påvist flere alternative urnelundsplasser. På tross av dette vedtok Fellesrådet å gå inn for urnelund på vestsiden av Abildsø gård. Hele 20 % av forsamlingen stemte imidlertid imot kirkevergens forslag om anleggelse av urnelund. Tatt i betraktning den mangelfulle informasjonen, er dette langt i fra et enstemmig vedtak som ble fattet i Fellesrådet.

Dette var det siste stedet vi hadde ventet en uredelig saksfremstilling! Både ØVV og Oldsakssamlingen har oppfordret kirkevergen til å trekke forslaget om urnelund tilbake.

Alternativer til gravlund er vist, kan kirkevergen og O.F. vise oss en alternativ plassering av Østensjøvannet!?

Finn A. Gulbrandsen

TOM'S SOLSTUDIO

Østensjøveien 64 Bryn
0667 Oslo 6

- ☞ 6 av markedets beste solsenger
- ☞ Kroppsformede liggeplater
- ☞ Ansiktsol
- ☞ Låsbare rom
- ☞ Musikkanlegg
- ☞ Aircondition

Mandag - Fredag 9-21

Lørdag 9-18

Søndag stengt

Slåttonn på gammeldags vis

Øst for Tallbergåsen ligger en gammel slåtteng. Dens gamle særegne karaktertrekk var i ferd med å gro igjen. Osp og bjørk hadde grodd seg til og omdannet enga til en ny skog.

Under mottoet "La enga leve" samlet ØVV seg til dugnad i oktober/november 1989. Med øks og sag sto vi på flere lørdager og søndager. All ung osp/bjørk ble fjernet. Bjørk som hadde begynt å henge med grenene, og selje/vier ble stående igjen slik at viktige biotoper for fuglene ble bevart.

Resultatet ble over all forventning, og enga vil nå bli slått vår og høst slik at den kan få tilbake sitt gamle særpreg.

Enga ble slått med ljå den 20. mai. 18 mennesker var med på aksjonen i solskinnet, og over halve enga ble tatt. Gress og grener ble raket sammen og båret frem til veien slik at Park og Idrettsvesenet kunne hente dette dagen etter. De gode hjelperne ble ikke helt ferdige, og skal ta resten av enga etterhvert som de har anledning.

Sothøna skal opplyse så langt som mulig om planlagte aksjoner, men de som kan tenke seg å

Kirsti Hellerud fra slåtteng-gruppa i fint driv

være med når det er noe som skal gjøres på slåttenga kan gjerne ta direkte kontakt med "Slåttenggruppa" (navn og telefonnummer til kontaktpersoner står på innsiden av omslaget).

Våronn på Østensjø Hva med Abildsø?

Det er vår, og trekkfuglene kommer som vanlig innover vårt langstrakte land i store flokker. Viktige trekkfuglknutepunter får besøk av sjeldne arter og Østensjøvannet er således intet unntak. Med våren kommer også traktoren og våronna på Østensjø gård. Dyrka mark som har vært holdt i hevd i ca. 1.500 år er et enestående innslag i dagens drabantbymiljø.

Oslo kommune var en gang landets tredje største landbrukskommune. I dag kan ikke Oslo skryte av det, men det er fortsatt jordbruk her. Østensjø og Abildsø er de eneste gårdene innenfor Oslos byggesone der man ikke har bygget helt opp til husveggene og rasert gjenværende åkermark.

Etter at Selvaagbygg A/S ytret ønske om å regulere vestsiden av Abildsø gård til boligbygging har det vært spennende å se om de ville følge opp gjeldende regulering (jordbruk/land-

bruk) ved å holde jordene i hevd. Jordlovens paragraf 54 lyder: "All dyrka jord skal holdes i hevd."

Åkermarkene rundt vannet er meget viktige leveområder for fugl, og er de siste friområdene hvor fuglene føler seg helt trygge.

Etter initiativ fra ØVV i år som i fjor fikk vi sørget for at jorda ble dyrket på Abildsø. Jordbruker Arnt Myrvoll fra Maridalen inngikk forpakteravtale med Selvaagbygg A/S.

Abildsø Gård

Europas første husmorskole

Det startet 17. mars 1865. Da hadde 7 av 56 søkere fått opptak til "Husholdnings-skole for unge piger" på Abildsø gård. Idé- og initiativtaker var Minna, gift med Fredrik Wetlesen på Abelsø Gaard. Tiltaket startet i svært trange tider, men takket være Minna Wetlesens eminente personlige egenskaper som gjorde henne svært skikket for oppgaven, ble skolen en realitet. Læretiden var 2 år.

Hyggelig innslag før hekketiden tar til

Her i Norge er Minna Wetlesen nesten glemt og utrolig nok ikke engang nevnt i historiebøkene. Men i museet Le Grand Palais i Paris henger et portrett av henne sammen med portretter av andre kvinner som har gjort en banebrytende innsats i verdensmålestokk.

Dette var bakgrunnen for at Østensjøvannets Venner (ØVV) holdt en markering ved Smedbergbekken nedenfor Abildsø gård søndag 18. mars. På denne måten kunne ØVV gjøre brukere av området rundt Østensjøvannet kjent med noe av historien som knytter seg til denne gården - som det siste året ofte har vært i fokus på grunn av Selvaagbyggs ønske om å bygge på gårdens vestlige og nordlige jorder.

Under arrangementet ble det delt ut plastposer og -hansker slik at folk kunne plukke søppel på sin tur rundt vannet. Folk viste stor velvillighet og bidro dermed til bevisstgjøringen av holdninger ved ferdsel rundt vannet.

Markeringen var meget vellykket. Minst 300 personer tok imot vår løpeseddel med nærmere informasjon om husmorskolen som startet på Abildsø Gård for 125 år siden. Hjemmebakte kaker og nytraktet kaffe ble servert gratis av ØVV for å markere dagen og for å hedre denne ukuelige kvinnen. I 1882 ble hun for øvrig hedret med Norges Vels store sølvmedalje for sitt fremtidsrettede arbeid.

Grete Zahl

DU TRENGER IKKE DRA TIL HOLLYWOOD FOR Å LAGE GODE FILMER

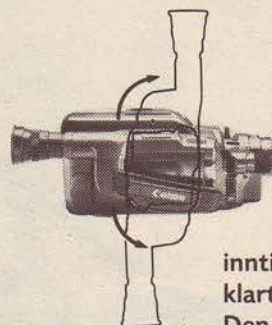

"Det nye Canovision E50 er et enkelt kamera til en fornuftig pris som hele familien kan bruke. Du bare velger motivet, trykker på knappen og resten går av seg selv."

CHRISTOPHER REEVE

Canovision E50 gir deg mye for pengene.

Det er utstyrt med fleksigrep som gjør det like enkelt å filme fra høye som lave vinkler. Dermed er 17. mai-toget og smårollingenens lek på gresset like enkelt å feste til filmrullene.

Canovision E50 er også utstyrt med sports-søker slik at du slipper å klistre øyet inntil søkeren for å få et klart og stort søkerbilde. Den trådløse fjernkontrollen gjør at hele familien – også "kameramannen" – kan være med på opptaket.

Og et 8X zoom-objektiv og en høyoppløselig billedbrikke gir sylskarpe bilder under alle forhold.

Ikke bare i Hollywood!

Canon

Canovision 8

E 50

Evig eies kun det teipte

Sivpurvhunn på matsøk

Sivpurven hekker i områder med tett takrørskog, busker og myrlendt terreng. Den trives ved næringsrike vann som Østensjøvannet. Sivpurvhunnen (bildet) er ute på matsøk etter insekter og edderkoppdyr mens hannen sitter på sin yndlingsplass i nærheten av reiret og synger. Sangen er en langsom, relativt monoton strofe, med store individuelle variasjoner. Den har ofte en litt aksele-
rerende og vibrerende avslutning: tsi, tsi, tsria-tsitsisirr. Reiret ligger lavt, like over bakken. Sivpurven legger i mai/juni tre til fem egg. Hannen og hunnen ruger i 12 til 14 dager og ungene forlater reiret etter 10 til 13 dager, like før de blir flyvedyktige. Sivpurven er overveiende en trekkfugl og flyr i september/oktober til vinterkvartalene i sørvest-Europa.

Enkelte individer overvintrer i Sør-Sverige og Danmark.

I mars/april er den tilbake på hekkeplassene.

Skøtselsplangruppa for Østensjøvannet

Oslo kommune - Park- og Idrettsvesenet laget i 1979 en forvaltningsplan for Østensjøvannet (skjøtselsplanen). Denne planen var ment som en erstatning for naturvernloven. En forutsetning for Universitetets godkjennelse av skjøtselsplanen var at grensene for vern skulle beholdes i ettertiden. Oslo kommune var av den oppfatning at kommunale verneplaner var bedre enn statlige! Skjøtselsplanens målsetting lyder: "Østensjøvannet har med sitt store biologiske mangfold et stort rekreasjonspotensial som tiltrekker brukere fra såvel hele Oslo by som brukere fra andre kommuner. Med utgangspunkt i at det er plante-, fugle- og dyrelivet som er områdets hovedattraksjon, må enhver opparbeidelse som foretas av Oslo kommune eller andre underordne seg målsettingen om ikke å redusere dette mangfoldet. Dette gjelder også publikums bruk av områdene."

Man så det som viktig at området ble holdt under oppsyn av en vaktmann. I forbindelse med skjøtselsplanen skulle man opprette en "skjøtselsplangruppe" med representanter fra Park- og Idrettsvesenet, Vannverket, Miljøetaten, Universitetet i Oslo, Zoologisk og Botanisk Museum og Østlandske Naturvernforening. Denne gruppen skulle være det organ som til enhver tid skulle konsulteres hvis skjevheter, inngrep o.l. inntraff.

Slik har det dessverre aldri vært. Ingen oppsynsmann. Ingen skjøtselsplangruppe på 11 år. Dette har opp gjennom årene ført til dårlig informasjon og kommunikasjon vedrørende Østensjøvannet.

Østensjøvannets Venner har i lang tid påpekt dette og jobbet for å få samlet troppene slik at skjøtselsplangruppen en gang for alle skulle opprettes.

1. januar 1990 ble gruppen dannet på konstituerende møte hos Naturvernforbundet i Oslo & Akershus, og Østensjøvannets Venner ble også en del av den. Det holdes ett møte i måneden, og mange viktige saker drøftes for å sikre Østensjøvannet en trygg fremtid.

Skjøtselsplangruppen vil være et meget viktig bindeledd i forvaltningen av området inntil vern av hele skjøtselsplanarealet er en realitet.

Gruppens videre arbeid blir å sørge for at planens målsetting og intensjoner blir holdt i hevd. Å stanse forfall og erosjon i dette meget hardt pressede området er ingen lett oppgave uten publikums hjelp og forståelse.

Ved å ta hensyn til den ressurs og de verdier dette området representerer, vil vi klare å redde "den uerstattelige arven" til glede for våre barn og kommende generasjoner.

Håndbøker om fugler, dyr og miljø
får du hos oss.

VIUL BOK PAPIR, Manglerud Sentrum
Boks 74, 0612 Oslo 6
Tlf.: (02) 26 43 35

Ta kontakt i tide

I år som i fjor støtter Solvang promotion opp under ØVVs arbeid og gir foreningen i gave 2.000 stk. syvende sans for 1991. I almanakken annonserer en rekke firmaer og butikker i nærmiljøet rundt vannet.

Vi håper at flest mulig av våre medlemmer vil være med på å selge ØVVs almanakk for 1991 før jul, og at de tar kontakt med oss i tide pr. brev eller telefon. Mer informasjon blir gitt på våre medlemsmøter til høsten. Vel møtt!

ØVV

Vernekampen ennå ikke vunnet

Hva er det som går og går og aldri kommer til punktum? Det er kampen for varig vern av Østensjøvannet med omgivelser. Fortsatt er boligbygging vest på Abildsø gård en reell trussel. Østensjøvannets Venner mener vernekampen kan vinnes, men advarer mot illusjoner om at vannet allerede er reddet.

Ønsker politikerne at barna skal tro at gårder er gamle hus med nye hus rundt?

Østensjøvannet har i en årrekke vært kasteball i en strøm av hel- og halvferdige verneplanforslag, byggeprosjekter og mer eller mindre gjennomtenkte bruksplaner. De færreste har full oversikt over hvor den kompliserte saken befinner seg i systemet, og mye forvirring er spredd både i mediene og av utbyggingsinteressene.

Sothøna presenterer her en situasjonsrapport om bygge- og vernesakene pr. 1. juni 1990, uten å gå inn i alle etatenes irrganger og sakskompleksets detaljer. Vil du være med, så heng på.

Striden om Selvaagbyggs planer om å bygge boliger på 70 dekar vest på Abildsø gård er ikke avgjort.

Oslo bystyre vedtok i juni 1989 å gå inn for vern av vannet og området rundt i samsvar med skjøtselsplanen fra 1979, med unntak for jordene nord/vest for Abildsø gård. Mindretallet ville

verne også dette området, men Høyre og Fremskrittspartiet brukte sitt flertall til å unnta området.

Bystyret åpnet dermed for bygging på jordene, men har ikke behandlet eller godkjent noen byggesøknad. Merk forskjellen!

Bygningsrådet behandlet saken første gang 8. mai. Dette var en rent foreløpig behandling, og spørsmålet om regulering av Abildsø gård skal ut på en omfattende høringsrunde. SV og AP gikk mot både boligbygging og urnelund, og krever at gjeldende regulering skal opprettholdes. Dette er etter påtrykk fra Østensjøvannets Venner med som et eget alternativ i høringsrunden.

Byplankontoret har sendt saken til kommuneadvokaten for uttalelse, i tilfelle erstatningssak dersom Selvaagbygg ikke får bygge.

Selvaagbyggs juridiske rettigheter til områdene på Abildsø gård er ikke avklart.

Det er misvisende å snakke om "Selvaagbyggs kjøp av Abildsø gård". Det Selvaagbygg A/S har kjøpt, er pantobligasjoner. Fylkeslandbrukskontoret bestrider eiendomsretten, og viser til at Selvaagbygg A/S mangler konsesjon. Oslo By's Vel skriver i sin årsberetning (1989) at "Selvaagbygg A/S har kjøpt utbyggingsrettighetene". Tidligere eiere av Abildsø gård inngikk i 1954 en avtale med kommunen som ga rett til utbygging på deler av eiendommen. Kommunen har vunnet en runde i retten for å få opphevet denne avtalen. Behandling i lagmannsretten er stilt i bero til Selvaags byggeplaner er nærmere avklart. Ekspertene mener ifølge Sothønas kilder at kommunen står sterkt juridisk foran en eventuell ny rettsrunde om eiers rett til utbygging.

Det vil fortsatt ta to-tre år å få Østensjøvannet og hele skjøtelsplanområdet rundt vernet i form av statlige vedtak.

Statlig vern er det eneste sikre og varige, og dette er hovedkravet fra Østensjøvannets Venner og utallige fagfolk og eksperter. Denne saken ligger for øyeblikket hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, og der ligger den godt.

Miljøverndepartementet kan etter anbefaling fra Direktoratet for Naturforvaltning skjære gjennom den kommunale byggeknoten og verne hele skjøtelsplanområdet. Disse etatene venter nå på Fylkesmannens innstilling, men kan i tilfelle akutt fare for inngrep gå inn med midlertidig pålegg om vern. Det er likevel grunn til å tro at bystyret nå vil utsette sluttbehandlingen av Selvaagbyggs byggesøknad til Fylkesmannens innstilling til verneplan foreligger.

Østensjøvannet er ifølge Fylkesmannen verneverdig i nasjonal sammenheng.

Fylkesmannen har selv lagt fram vektige argumenter for fullt vern av både vannet og skjøtelsplanområdet rundt. I utkast til verneplan for våtmarker i Oslo og Akershus (1987) heter det: "Etter de kriterier som benyttes vurderes Østensjøvannet å ha verneverdi i nasjonal sammenheng". Bare Nordre Øyeren får oppgitt høyere verneverdi (internasjonal verdi) og dette området er nå vernet.

Trass i en gjennomført argumentasjon for verneinteressene rundt Østensjøvannet, har både fylkesmannen og Oslo Helseråd foreslått landskapsvernområde rundt vannet som ikke inkluderer jordene vest på Abildsø gård.

Miljøetaten i Oslo kommune kommer med sterke og entydige advarsler mot regulering til boliger eller gravlund på Abildsø gård.

"Dersom Oslo kommune ønsker å opprettholde Østensjøvannet og dets omgivelser som det attraktive området det er i dag for dyre- og planteliv, er det nødvendig at gjeldende regulering opprettholdes." Dette skriver Miljøetaten i Oslo til Oslo Byplankontor (oktober 1989). Gården er nå regulert til landbruksområde. Fylkesmannen har ifølge Miljøetaten signalisert til både Selvaagbygg A/S og kommunen at utbygging på Abildsø gård ikke er forenlig med verneinteressene.

"Både naturfaglige og kulturlandskapsmessige vurderinger tilsier at endring av dagens arealbruk til boliger klart må avvises," konkluderer Miljøetaten.

Si det med
Blomster

Manglerud Blomster

MANGLERUD SENTER

Postboks 12 - Manglerud
OSLO 6

Abildsø Gård

Omreguleringssaken ved Abildsø Gård er lagt ut til offentlig ettersyn. Østensjøvannets Venner oppfordrer alle til å protestere mot omregulering av området.

Bare gjeldende regulering av Abildsø Gård er forenlig med de verdier som finnes i området. Protest sendes Byplankontoret/Oslo kommune, Trondheimsveien 5, 0560 Oslo 5, v/G. Stenvik.

Ung miljøklubb slåss for vannet

*De er ikke så store, og de er ikke så mange - men de gjør mer for miljøvern
og Østensjøvannet enn mange voksne pratmakere. Vi møter NMS
(Natur, Miljø, Steiner) på Oppsal.*

Klubben består av Mats Larsen og Jakob J. Johansen (ikke å forveksle med kommunalministeren) i 3. og 4. klasse på Østensjø skole og Tuva Gulbrandsen i 4. klasse på Oppsal skole. De kunne kanskje bli flere, men er fornøyd som det er.

-Det blir bare krangel i store klubber. De som er med begynner å melde hverandre ut, det er ikke lov i NMS, sier de tre.

Klubbmedlemmene følger parolen om å tenke globalt og handle lokalt, og har Østensjøvannet som sin store hjertesak.

De har blant annet laget en egen lysbildeserie om og fra vannet, med eget utstyr og med bare litt hjelp fra voksne. Det er bilder av fuglelivet, fra Tallberget og miljøet rundt, for Mats, Jacob og Tuva skjønner bedre enn et tilfeldig bystyre at vern av Østensjøvannet må gjelde mer enn bare vannspeilet og strandsonen.

Bildeserien er blant annet vist til unger i barnehager, og skal trolig vises ved Østensjø skole. Østensjøvannets Venner er også interessert i å vise serien på et medlemsarrangement.

Så har de tre ved felles anstrengelser tjent kr.500,- som har blitt overrakt ØVV.

-Vi har solgt båter av siv. De koster fra 3 til 40 kroner etter størrelsen. Vi har tjent penger på å

Tuva Mats Jakob

rydde ved vannet, sier de, og røper at velvillige foreldre har vært lønningskontor. Pengene er samlet i en egen pung, og de tre passer i fellesskap på at ingen lar seg friste til å oppsøke leke- eller godtebutikk med formuen.

De vil for øvrig gjerne ha sagt at de har stanset produksjonen av sivbåter med råstoff fra vannkanten - av hensyn til konsekvensene, som det heter. De vil nødig gå i spissen for en virksomhet der sivområdene blir rasert for å skaffe penger til Østensjøvannet, men påpeker at unger kan gjøre mye for miljøet bare man bruker fantasien og gidder å sette seg inn i sakene.

Sothøna vil gjerne høre om andre grasrotaktivister som fortjener spalteplass - både små og store!

Mona's

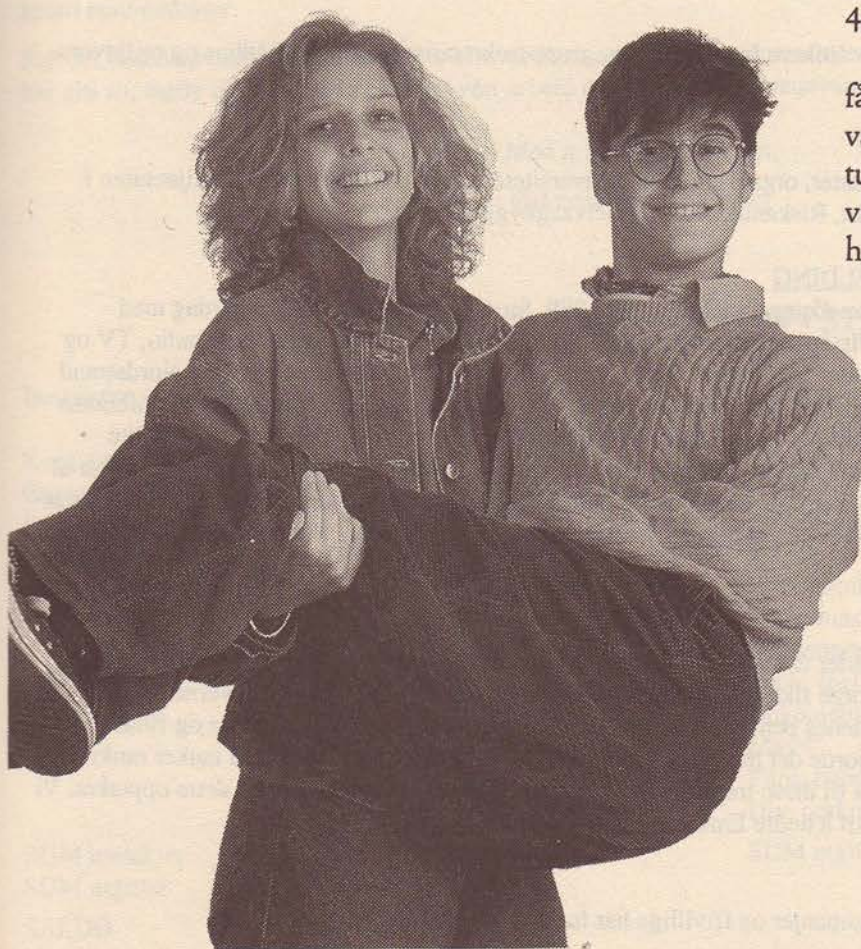
FOTO ATELIER

Langbølgen 5 - Tlf. (02) 28 05 03

LAMBERTSETER

*De vakreste brudebilder tar vi
i naturskjønne omgivelser ved Østensjøvannet.*

Hvorfor garanterer Kreditkassen boliglån til ungdom fra 18-30 år?

Er vi den snilleste banken? Vi vil gjerne tro det. Men når sannheten skal sies, er det mest fordi vi satser i ungdoms-markedet. Det er de unge vi skal leve av i fremtiden.

Derfor har vi for tiden et unikt tilbud til alle mellom 18 og 30 år:

Åpner du en K-konto, lønnskonto eller studentkonto nå, vil du allerede etter 2 år kunne ha din egen bolig.

Da kan du få lån på hele boligens kjøpesum med opptil 10 års avdragsfrihet — og deretter 30 års nedbetalingstid. 40 år i alt!

Kom innom snarest for å få vite mer om betingelsene for vårt ungdomslån. Vi fikk flere tusen ungdomskunder i fjor, så vi vet ikke hvor lenge vi kan ha et slikt tilbud.

KREDITKASSEN

Oslo Øst

Kreditkassen ble i Økonomisk Rapport og ScanFacts profilundersøkelse kåret til vinnerbanken.

ÅRSBERETNING FOR ØSTENSJØVANNETS VENNER 1989

Interimstyret har fra 13. juni 1989 bestått av:

Leder	:	Erik Damsgaard
Nestleder	:	Finn A. Gulbrandsen
<u>Styremedlemmer</u>	:	Grete Zahl (sekretær)
	:	Anne-Lise Rom
	:	Per Mathisen
	:	Øyvind Mæland
<u>Varamedlemmer</u>	:	Inger Johanne Arnesen
	:	Randi Aune

Det har vært holdt 10 styremøter og 16 arbeidsgruppemøter.

FORENINGEN:

Foreningen hadde ved årets utgang 786 hovedmedlemmer. Totalt med familie-/husstandsmedlemmer 1344 medlemmer. Østensjøvannets Venner er en forening i vekst, og det totale medlemsantallet det første året gir oss meget positive signaler for kommende år. For å kunne danne en solid ramme rundt foreningen, håper vi å kunne holde på medlemmene via møter/aktiviteter, samt verve nye medlemmer i årene som kommer.

MEDLEMSMØTER:

Det er holdt 2 medlemsmøter i perioden: 22.6. i Godlia Kino (50 fremmøtte) og 15.11. i Bøler Kirke, menighets-salen (60 fremmøtte). Under medlemsmøtene ble det informert om verneplansaken, vist lysbilder med foredrag, servert kaffe og kaker, sunget, musisert og solgt lodder. Medlemmene stilte spørsmål til styret.

MØTEVIRKSOMHET A:

Foreningen har vært i 26 møter med politikere fra alle partier, gruppesekretariatene i Oslo Rådhus og miljøvern-departementet.

MØTEVIRKSOMHET B:

Foreningen har vært i 27 møter med etater, organisasjoner, Universitetet i Oslo, Fylkesmannen, Miljøetaten i Oslo kommune, Park- og Idrettsvesenet, Riskantikvaren og Selvaagbygg A/S.

PRESSEKONFERANSE/PRESSEMELDING

Pressekonferanse ble avholdt på Nordre Østensjø gård 9. mai 1989. Stort fremmøte en vakker vårdag med representanter fra alle partier og et fullstappet ekspertpanel. 62 invitasjoner ble sendt ut til aviser, radio, TV og presse. Av disse møtte kun representanter fra 3 aviser. Det var: Aftenposten, Bydelsavisa Oslo 6 og Nordstrand Østre Aker Blad. Arbeidet for vern av Østensjøvannet har pågått i 70 år. Til å være den første pressekonferanse på like mange år med et fullstappet politiker-panel under et valgkampår, fikk vi klare signaler om hvor lite interesse det er for Østensjøvannet i våre media. Bortsett fra de nevnte, skuffet pressen oss. En spesiell hilsen til grunneierne på Østensjø gård; Anne Margrethe Møkleby og Ditlev Smith, som gjorde det mulig for oss å arrange-re pressekonferansen nettopp her. Foreningen har levert 7 pressemeldinger til pressen. Flere av disse er sendt i retur til Østensjøvannets Venner.

NRK-TV / NORGE RUNDT

Østensjøvannet med omliggende områder er av nasjonal verneverdi. Vår deltagelse i TV-programmet Norge Rundt ga oss fin riksdekning. Hele Norge fikk på den måten ta del i den perlen vi alle ønsker å verne til glede for kommende generasjoner. Tre av bydelenes pensjonister; Finn R. Gulbrandsen, Emil W. Laurendz og Elias Kjensli stilte opp i programmet. De gjorde det mulig for oss å få presentert Østensjøvannet med tanker omkring igår og i dag. Vi retter en spesiell takk til disse tre. Emil W. Laurendz døde dessverre like etter dette opptaket. Vi vil derfor benytte denne anledningen til å hedre Emil Laurendz' minne.

AKSJONER/STANDS:

Foreningen har hatt 25 underskriftskampanjer og frivillige har hatt dør til dør aksjoner.

FOREDRAG/LYSBILDER:

Det er holdt 24 lysbildeforedrag hos Lions Club, sanitetsforeninger, velforeninger, husmorlag, skoler, Rotary, gruppesekretariatene i Oslo Rådhus, menighetsråd og organisasjoner i Oslo og bydelene rundt vannet. Videre arbeider foreningen med et multimediashow om Østensjøvannet og 5 prøvevisninger har vært holdt.

JORDBRUK PÅ ABILDSØ:

Det ble drevet jordbruk i 1989 på Abildsø gård takket være et samarbeid mellom bonde Ivar Pedersen, Selvaagbygg A/S og ØVV.

SLÅTTENGA:

Øst for Tallbergåsen ligger en gammel slåtteng som var i ferd med å gro igjen. Under mottoet "La enga leve" gikk foreningen til aksjon. Med god innsats fra hjelpsomme medlemmer og Lions klarte vi i oktober/november å hugge ned all ung ops/bjørk som hadde grodd seg til på enga. Resultatet var meget vellykket. Ved fortsatt dugnad vil slåttenga få tilbake sitt særpreg.

Trærne som ble hugget gikk til "operasjon ved" v/Lions Club. Park- og Idrettsvesenet hjalp til med å fjerne kvist og kvast. En takk til dere alle for flott innsats. Vel møtt til ny slåtteng-aksjon!

DOKUMENTMAPPE:

13. april 1989 samlet vi alle støtteerklæringer og faglige uttalelser som hadde blitt sendt oss i forbindelse med foreningens aksjon. Dette ble en "DOKUMAPPE". Forsiden av mappen prydes av akvarellen "Vern om Østensjøvannet - den uerstattelige arven", tegnet av Ole A. Krogness.

Sammen med Oslo helsestads Fuglerapport og Østlandske Naturvernforenings småskrift, ble dokumappen levert til politikere og organisasjoner etc. i et antall av ca. 100 stk. Dokumappen har vært en av de viktigste brikker i vår opplysningsvirksomhet overfor politikerne m.fl.

AKSJONEN FORTSETTER:

I kjølvannet av den oppgave Østensjøvannets Venner har tatt på seg har det vært en mengde aktiviteter og gjøremål. Foreningen har engasjert seg i/deltatt i/vært invitert til og stått for følgende: Artikler i aviser, magasiner og blader. Befaringer rundt vannet med bydelenes befolkning, skoler, pensjonistforeninger og husmorlag. Verneplansaken for våtmarker i Oslo og Akershus fulgte ØVV opp med informasjon til partienes bystyregrupper. Utspill overfor skolen i distriktet er foretatt.

Arbeidet med et medlemsblad ble startet i 1989.

Engasjementet rundt omkring i Østensjøbyen og i Oslo vokser, noe foreningen merker med det stadig økende antall henvendelser.

Styret i Østensjøvannets Venner takker alle medlemmer, personer, foreninger, organisasjoner og borettslag som har gitt sin støtte til foreningen og gjort vårt arbeid med vern av Østensjøvannet mulig.

Med miljøvennlig hilsen,

Østensjøvannets Venner

Regnskap for perioden 1988 - 31.12.89

Inntekter

Kontigent 1989	kr. 27.840,00
Gaver/støtte	kr. 10.160,00
Stands/arrangement	kr. 4.982,20
Renter	kr. 193,45

SUM inntekter	kr. 43.175,65
SUM utgifter	kr. 41.307,90

SALDO

Postgirokonto.nr. 2 73 18 26	kr. 1.867,75
Skylder akvarell	kr. 1.000,00
OVERSKUDD	kr. 867,75
	== == == ==

Utgifter

Telefon	kr. 8.447,80
Porto	kr. 2.834,00
Postgiroblanketter	kr. 1.082,00
Drosje	kr. 2.730,00
Honorar;akvarell	kr. 2.000,00
Skrivemaskin	kr. 2.985,00
Matpenger	kr. 4.014,80
Papir, faglitteratur og rekvisita	kr. 4.223,10
Dokumentmapper	kr. 5.574,00
Møter	kr. 1.604,00
Film, fremkalling	kr. 1.988,70
Div. omkostninger	kr. 3.824,50
SUM utgifter	kr. 41.307,90
	== == == ==

Oppsal, 26. mars 1990

Revidert av:
Finn A. Gulbrandsen
(sign.)

PROTOKOLL fra Årsmøte for Østensjøvannets Venner, som ble holdt 3. april 1990 kl. 19.00 i Oppsal Samfunnshus.

Tilstede var ca. 50 medlemmer. Møtet ble åpnet av Erik Damsgaard. Interimstyret foreslo Eirik Wærner som ordstyrer. Årsmøtet sluttet seg til forslaget. Dagsorden ble godkjent. Til behandling forelå:

1. Årsberetning fra interimstyret

Interimstyrets årsmelding for 1989 ble lest og foreslått tatt til etterretning. VEDTAK: Godkjent.

2. Regnskap

Regnskapet ble lest og foreslått godkjent. VEDTAK: Godkjent.

3. Forslag om endring av vedtekter:

Interimstyret foreslår et nytt ledd i 3, som dermed blir paragrafens 3. ledd med følgende tekst: "Videre vil det kunne tildeles en SOTHØNE-pris til medlemmer som styret mener har gjort seg særlig bemerket."

Vedtektenes § 4 foreslås med to tilføyelser:

1. Forutsatt at ovennevnte forslag vedtas, foreslås opprettelse av nytt litra h): "dele ut SOTHØNE-prisen."
2. Årsmøtet for 1991 fremskytes til før 15. februar. Som følge av dette foreslås Vedtektenes §4, 9. ledd, første setning endret til: "Forslag til vedtektsendringer og andre saker som medlemmene ønsker behandlet på årsmøtet, må være styret i hende senest 1. februar."

VEDTAK: Nevnte forslag til endringer ble vedtatt.

4. Fastsettelse av kontingent for 1991:

Interimstyret foreslår kontingenten for 1991 hevet til kr 50,-.

VEDTAK: Godkjent.

5. Valg: Følgende forslag til styrets sammensetning var presentert

i årsmøtets dagsorden:

Som leder for 1 år:

Erik Damsgaard

Som nestleder for 2 år:

Finn A. Gulbrandsen

Som styremedlemmer ble foreslått for 2 år:

Grete Zahl (Sekretær)

Anne-Lise Rom (Kasserer)

Per Mathisen

Øyvind Mæland

Som varamedlemmer ble foreslått for 2 år:

Inger Johanne Arnesen

Randi Aune

Marianne Østbye

Kari Lønstad

Som statsautorisert revisor ble foreslått:

Price Waterhouse A/S

Som valgkomite for 1991 ble foreslått:

Inger Kristensen

Sverre Stubberud

Eirik Wærner

VEDTAK: Samtlige ble enstemmig valgt.

Den formelle delen av årsmøtet ble hevet kl 19.45.

* * * * *

Etter pause foretok Erik Damsgaard overrekkelse av blomster til Finn R. Gulbrandsen for sin deltakelse i TV-programmet Norge Rundt.

Videre ble det foretatt utdeling av SOTHØNE-pris til Anne Margrethe Møkleby og Ditlev Smith for sin holdning til bevaring av Østensjøvannet med omkringliggende områder.

Finn A. Gulbrandsen holdt lysbildeforedrag vedrørende historikk rundt Østensjøvannet.

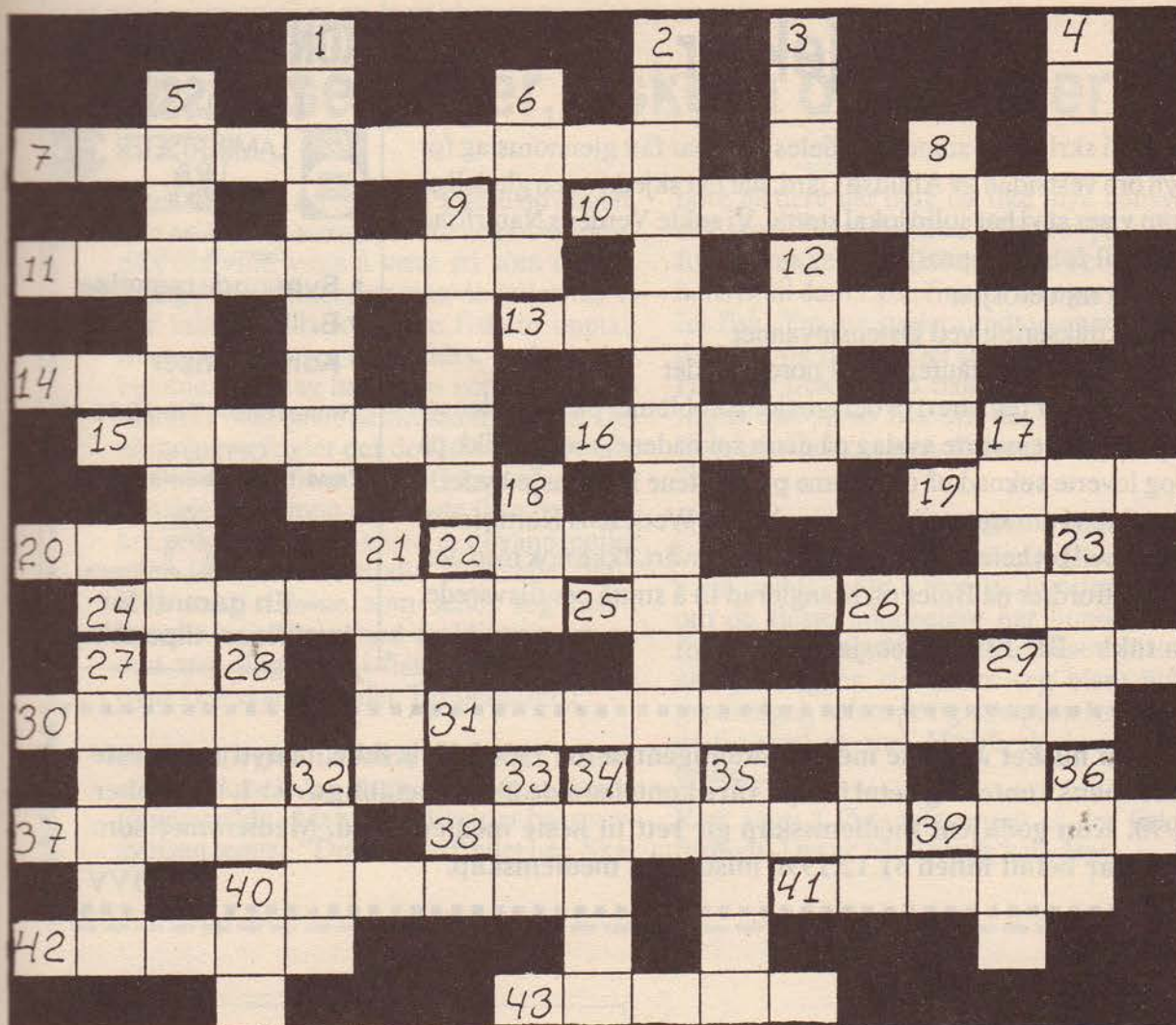
Loddtrekning og utdeling av premier avrundet kvelden.

Møtet ble hevet ca. kl 22.00.

Oslo, 3. april 1990

Grete Zahl (sekretær)

Ajourførte vedtekter blir trykket i neste nummer av Sothøna

Vannrett:

7. Stor fugl
10. _____ åsen ved Manglerudhallen
11. Bråk
13. Fuglebarne
14. Etter kristus
15. Gjøk og _____
16. Jaktmann
19. Emne
20. Bindeord
22. Trækker fiskerne ned
24. Regelmessig
25. Sint
26. Skimte
29. Forære
30. Forlatt
31. Påbud ved vannet
37. _____, _____ ranke
38. Dagens nummer
39. Avgjørelse
40. Gater
41. Alltid
42. Grå _____
43. Svi

Premier:

1. Canon-kikkert, 8x24, fra Cannor A/S
2. Kryssordleksikon, fra Lambertseter Bok, Papir og Leker A/S
3. Film/fotoalbum, fra Lambertseter Foto
4. Akvarell av Østensjøvannet, fra ØVV

Loddrett:

1. Vannplante
2. Verneverdig vann
3. _____ og måne
4. Mange _____ seg ved vannet
5. Stridens "eple"
6. Moro
8. Kopp
9. _____ liste
12. Barn
17. Edel
18. To like
21. Blod _____
23. Legge _____
26. Knopp _____
27. For _____
28. Nordfjord _____
29. Ikke gjerne
32. Kvinne
33. Pronomen
34. Mannsnavn
35. Boligbyggelag
36. Bindeord
40. Uttale

Svarfrist 20. august 1990

Prosjekter

Tross at vi i skrivende stund fremdeles ikke har fått gjennomslag for vårt syn om vestsiden av Abildsø Gård, har det skjedd noen gledelige ting som viser at vi har solid lokal støtte. Vi søkte Verdens Naturfond om støtte til følgende prosjekt:

- a) tiltak mot erosjon
- b) insekttaksering ved Østensjøvannet
- c) forstudie på restaurering av nordområdet

Som de fleste har registrert er det erosjonsproblemer på vestsiden av vannet. Vi fikk dessverre avslag på disse søknadene, men vi gikk på igjen og leverte søknad på de samme prosjektene i Østensjø bydel. I tillegg søkte vi om støtte til stiftelsen, Minna Wetlesens Kulturfond. Bydelen bevilget hele kr. 21.500,- til arbeidet vårt. Ikke nok med det: Østensjø utfordrer nå Bøler og Manglerud til å støtte oss tilsvarende.

Tusen takk - BU 13 - Østensjø!

KONTAKTLINSE TILPASSES

LAMBERTSETER
UR &
OPTIKK

Lambertseter Kjøpesenter, Langbølgen 1,
Oslo 11, Tlf. 28 02 41

- Synsundersøkelse
- Brillor
- Kontaktlinser

Timeavtale - Tlf. 28 02 41

OPTIKERE
Trond Holm - Elisabeth Pedersen

- En garanti for
kvalifisert tilpassing

Har du husket å betale medlemskontigenten for 1990? Hvis ikke, benytt nærmeste post-/bankkontor og betal inn på våre konti (se side 2). Innbetalingsfrist 1. november 1990. Kun godkjent medlemsskap gir rett til neste medlemsblad. Medlemmer som ikke har betalt innen 31.12.1990 mister sitt medlemskap.

ØVV

F. Hellström
FLYGEL OG PIANO

Hjelper Dem til det riktige valg

Piano - Flygel

VERKSTED • FORRETNING • NYTT • BRUKT
INNBYTTE - KJØP - TAKSERING
REPARASJON

Sandstuveien 52. Oslo 11

Telefon 28 90 77

Løse fisker, fiskere og hunder

Etter utallige turer rundt Østensjøvannet, kan en ikke la være å undre seg over hvordan det ville være å være fri som fuglen. Mange mennesker tror visst de er det, der vi har iaktatt dem som løse fiskere opptatt med stanga og seg selv midt ut i vårmarksbeltene. Bak seg har de en velpreparert sti markert med godt nedtråkkete takrør. Det er da ingen fugler der de fisker, har vi ofte fått høre fra disse "løse fiskerne". Riktig kanskje, men mon tro om de ikke har tråkket ned noen reir på veien ut til vannspeilet eller forstyrret et titalls hekkende fugl? Hva med slukene som setter seg fast i bunnen, eller hva med meldingen om en død and dinglede i fiskesnøre som julepynt i en svartor under Tallbergåsen?

Stort sett lytter fiskerne og slutter å fiske når de forstår at dette er et enestående fugleområde. Men av og til sitter bakover-sveisen lenge: "Det er ikke fredet her. Skal

høre på dere når dere tar like mye hensyn til fisken som til fuglene." Undres på hvorfor de trekker opp fisken siden de tar slik hensyn til den! Løse fiskere slenger fra seg løs fisk! Tro, tre steder rundt vannet ligger død fisk og råtner. Det stinker forferdelig. Hvorfor trekke opp fisk for å kaste den? Ingen bør spise fisk fra det forurensede Østensjøvannet. Nei, fiskene er best på "bånn".

Hundene er best med bånd. Hundeeiere bør være i båndets andre ende. Det skulle være unødvendig å fortelle hvorfor. Selv om de fleste hundeeiere har hunden sin forskriftsmessig forvaltet, lar ekstremistene kjeledeggen sin boltre seg blant blågrønnalger, selsnepe og vasspest. Jo, det er deilig med et bad. Hadde de bare visst bedre...

Kort sagt: I Østensjøvannet er det fiske forbudt. Det er båndtvang hele året.

Tom & Rogers Bistro

Østensjøveien 64
0667 Oslo 6

Tlf.: 26 11 00

Åbe og Finn
DANSEINSTITUTT

Innmeldelser
og opplysninger

Telefon
29 48 29

10 SPØRSMÅL FOR BARNA

1. Nevn 3 gårder ved Østensjøvannet.
2. Nevn 2 gåse-arter som holder til ved Østensjøvannet.
3. Nevn 4 bekker som renner inn i Østensjøvannet.
4. Når startet Minna Wetlesen Norges første husmorskole?
5. Hva heter nestformannen i Østensjøvannets Venner?
6. Hvor ved Østensjøvannet kan du se spor etter isbreene?
7. Hva heter den mest tallrike måken ved Østensjøvannet?
8. Hva heter den hvite fuglen som oppholdt seg ved vannet i våres?
9. Hva heter myra i sydenden av Østensjøvannet?
10. Hvem er kontaktperson for barn- og ungdomsgruppen i ØVV?

Svarene sendes ØVV's redaksjon.

5 heldige vinnere får hver sin overraskelse i posten. Svarfrist 20. august 1990.

OBS!

Trykkfeil:

Onsdag 26/10
skal være

Onsdag 26/9

Aktivitetsplan

For høsten 1990 har ØVV følgende medlemsmøter/kulturaktiviteter å tilby sine medlemmer. Når det gjelder arbeidsgruppens aktiviteter ber vi medlemmene ta direkte kontakt med gruppene (se side 2).

Onsdag 26/10 kl 19:00 Skullerudstua "Østensjøvannet anno 1990" - nytt lysbilde-kåseri v/ Erik Damsgaard.

Onsdag 7/11 kl 19:00 Skullerudstua "Fugler i bymiljø" - foredrag v/ forsker og ornitolog Per Gøran Bentz, Zoologisk Museum - Universitetet i Oslo.

Under medlemsmøtene vil det bli servert kaffe og kaker, musisert og holdt loddsalg med flotte premier. Det vil videre bli informert om de siste bevegelser/nyheter i forbindelse med ØVVs arbeid.

Vi ber medlemmene følge med i dagspressen for videre informasjon og ønsker med dette alle velkommen.

ØVV

 Hans Furu
ALT I GULVBELEGG TEPPER TAPETER FAGMESSIG UTFØRT

LØVSETFARET 118 OSLO 11

TELEFON 29 65 66

Salgsavdeling i Låven, Langerud Gård

Urnelund og boliger er negativt for Østensjøvannet

ØVV ønsker ikke at vårt unike område skal reduseres til et ordinært friområde.

Erfaring fra Østensjøområdet viser at fuglearter som ikke har tilpasset livet til plenarealer og parkmiljø har blitt borte i takt med den økte "parkifisering" som fant sted i 1960- og 70-åra. De overdrevne plenarealene i området gir ikke dyrelivet tilstrekkelig beskyttelse, og endel arter har sagt takk for seg. Dette har vi klare data på.

Fagfolkene ved Universitetet i Oslo, Norsk Institutt for Naturforskning og kommunens egen miljøetat har sagt klart fra: En endring av gjeldende regulering vil få alvorlige konsekvenser for fuglenes arts mangfold i og rundt vannet. På tross av disse advarslene, tar ikke endel sentrale og lokale politikere miljøetatens konsekvensutredning m.m. alvorlig.

Uten faglig kompetanse og uten eksperter å støtte seg til blir ekspertenes advarsler avfeid

som generell prat. Dette på tross av at vi ikke trenger å gå andre steder enn rundt Østensjøvannet for å påvise negative konsekvenser av tidligere inngrep!!!

I tillegg har Bergenskonferansen slått fast "Føre Var"-prinsippet. Bøler og Østensjø bydelsutvalg skjønner hva saken dreier seg om. Gjør Mangle-
rud? La oss håpe at politikerne til slutt er seg sitt ansvar bevisst, for Miljøetatens konsekvensutredning har en usedvanlig klar konklusjon: "Dersom Oslo Kommune ønsker å opprettholde Østensjøvannet og dets omgivelser som det attraktive området det er i dag for dyre- og planteliv, er det nødvendig at gjeldende regulering opprettholdes."

* * *

Forts. fra side 4, Sjokkrapport

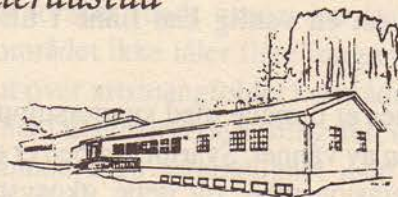
fra kloakk direkte ut i vannet via overvannsledninger. Det er meget skremmende å lese NIVA's rapport når man i mange år har hørt noe helt annet.

Botulisme/oksygensvikt

Høyt næringsinnhold og liten sirkulasjon i vannmassene forårsaker oksygenmangel, oppblomstring av bl.a. blågrønnalger og vi får botulisme - en forråtnelses-/bakterieforgiftning som tar livet av fugl og fisk. Det har tidligere vært botulismeproblemer ved Østensjøvannet, senest sommeren 1989.

Den 18. mars i år ble det funnet en død stokkand i sivet i nærheten av Smedbergbekken. Obduksjonsrapporten fra Veterinærinstituttet fortalte oss at det var botulisme som var dødsårsaken. Flere døde ender og måker er observert etter dette, og det gir oss god grunn til å ta NIVAs rapport på alvor.

Fra Østensjøvannet går turen til Skullerudstua

4 km godt skiltet gangvei.

Kafé	Dusj
Selskapslokaler	Garderober
Møtelokaler	Badstue
Catering	Badekulp

Åpningstider året rundt!

Mandag til torsdag kl. 11-21

Fredag stengt

Lørdag kl. 11-16

Søndag kl. 10-17

Skullerudstua Kafé

Olaf Helsets vei 2, 0694 Oslo 6

Tlf.: 29 82 82

Verneverdier ved Østensjøvannet

Det er vel kjent at Østensjøvannet er et spesielt naturområde, men hva er det egentlig ved vannet med omgivelser som er så spesielt? Det kan oppsummeres slik:

Fuglelivet

Fuglelivet ved vannet er det mest iøynefallende. Over 190 fuglearter er observert ved vannet, de fleste i vår- og høsttrekket. Men det er også endel relativt sjeldne arter som hekker ved vannet hele sommeren: Toppdykker, toppand, sivhøne, sot-høne, sivspurv, sivsanger og rørsanger. Hønsehauk og andre rovfugler er stadig på matsøk ved Østensjøvannet fra sine hekkeområder i Østmarka. Andre sjeldne fugler som ofte gjester vannet er: Dvergdykker, hvitkinngås, snøgås, asiatisk stripegås og nattergal. Dette er bare et lite utvalg av de 190 artene.

Plantelivet

Østensjøvannet er et typisk næringsrikt våtmarksområde, og slike områder forsvinner i dag et urovekkende høyt tempo. Planter som er knyttet til slike områder er derfor også blitt sjeldne. I reservatområdet rundt vannspeilet er det totale antall planter 117, hvilket er meget høyt i forhold til det en vanlig kan finne i tilsvarende innsjøer.

Det finnes et område med svartorsumpskog på vestsiden av vannet. Svartorsumpen er en uvanlig vegetasjonstype, og dette økosystemet er omtrent like produktivt som en tropisk regnskog.

På østsiden av vannet er det et relativt stort sammenhengende område med takrør, og dette er rør- og sivsangerenes siste utposter.

Fisk

Det finnes ingen sjeldne fiskeslag i Østensjøvannet, men de tre artene her har sine særtrekk likevel. Gjeddå blir normalt ikke mer enn maksimum 18 kg tung i Norge, men det er halt opp et eksemplar på 27 kg fra Østensjøvannet. Dette har vært Norgesrekord i mange år inntil nylig. Karussen blir normalt ikke mer enn 20 cm lang, men i Østensjøvannet har det blitt tatt eksemplarer på 40 cm.

Dyrelivet

Med "dyr" mener vi i denne sammenheng alt fra fjærmygglarver til pattedyr.

Bunndyrtettheten i Østensjøvannet er den høyeste som noensinne er målt i verden. Det i seg selv gjør vannet til et verdifullt naturområde. Her finner vi også f.eks. spissnutet frosk, som er en sjelden art i Norge.

Tolv av de 27 norske snegleartene er funnet ved Østensjøvannet. Det er bare to andre norske vann som har like høyt artsantall. Østensjøvannet er en spennende lokalitet for insekter, men dette har ikke vært et prioritert forskningsfelt. Vi vet likevel at vannet er såpass spesielt at det helt sikkert vil finnes overraskelser her. Det er blant annet funnet meget sjeldne insekter i Almedalen og i enga på vestsiden av vannet.

Til og med pattedyr finner vi i dette området midt i byen. Grevling og rev har hi ved vannet, rådyr og elg er faste gjester.

Geologi

I sørenden av vannet er det to knauser som stikker opp av gressplen. Dette er en viktig undervisningslokalitet, fordi knausene viser helt klart hvilken vei isen har skurt over vannet. Knausene er således verdifulle for å dokumentere mer enn lærbøker kan fortelle. Fjellet er 1,2 milliarder år gammel øyegneis delt av 250 millioner år gammel diabasgang.

Kulturlandskap og kulturhistorie

Østensjøvannet utgjør en helhet med overganger mellom kulturlandskap, skog og bebyggelse. To av Oslos siste gårdsbruk finnes her: Abildsø og Østensjø gårder. Disse gårdene er de eneste i Oslo som ikke har fått bebyggelsen kloss opp i veggene. Her er det mulig å oppleve det opprinnelige jordbrukslandskapet intakt.

Abildsø gård er et viktig kulturhistorisk dokument i Oslo. Det er gjetten at den ble ryddet på 400-tallet. Men det er også funnet en slipestein fra yngre steinalder ved Abildsø gård. Denne steinen befinner seg nå i Universitetets Oldsaksamling. Navnet tyder på at Abildsø ble ryddet i vikingtida. Den er en vin-gård (Abald-vin = Epleenga).

Dagens bygninger er også gamle. Den eldste er fra 1790, og gården har vært beskrevet som en av de mindre herregårdene i Oslo. Hovedbygningen minner litt om palasset på Linderud gård, men i noe mindre format. Bygningene er foreslått fredet av byantikvaren, som også forlanger at jordene blir drevet som jordbruksområde - slik at man beholder helheten.

Det er familien Wetlesen som overtok gården i 1845 som har gjort gården kjent. Brødrene Fredrik og Niels drev landbruksskole her fra slutten av 1840-åra, den andre landbruksskolen i landet og nevnt som et mønster for senere skoler.

Men det er Fredriks kone Fredrikke Wilhelmine - også kalt Minna Wetlesen - som virkelig har gjort en banebrytende innsats. Hun startet Europas første husholdningsskole i 1865. (Boka "Akershus" fra 1981 hevder tillike at dette er verdens første husmorskole.) I boka "Aker 1837 til 1937" kan vi lese om henne:

"Minna Wetlesen, skaperen av håndarbeidsundervisningen i Aker - hun som reiste den første husmorskole i Europa - som gikk i hytter og hus, snakket med småfolk - viste vei til lysere tider - som holdt ut om støttene falt fra - hun som ingen motstand kunne knekke - en ildsjel, et herlig menneske. Akers største kvinne gjennom hundre år."

På skolen underviste datidens ledende skikkelser, bl.a. professor F.C.Schübeler (lege og botaniker), Herman Lunde (kjent prest), Haakon Tveter, Jonas og Tomasine Lie m.fl.

Minna Wetlesen er relativt ukjent i Norge, men i Paris henger det et portrett av henne i museet "Le grand Palais", som en betydningsfull person som har gjort en banebrytende innsats i verdensmålestokk. Minna Wetlesens vei på Manglerud er oppkalt etter henne.

Abildsø gård er med i det området som dekkes av Parkvesenets skjøtselsplan for Østensjøvannet. Østlandske Naturvernforening og Østensjøvannets Venner har også foreslått at hele området vernes etter naturvernloven som landskapsvern-område.

Østensjø gård er trolig en av de eldste i Oslo. Gården er trolig ryddet i eldre jernalder, og første gang den er nevnt i skrifter er på 1200-tallet. Første kjente eier var Audun Austansjur,

en ribbungehøvding. Alt på den tiden var gården en stor gård.

En mer kjent person som har bodd på Østensjø er Haakon Tveter. Han var en driftig og oppfinnsom jordbruker, og han var ordfører i Aker fra 1881 til 1889. Han har fått Haakon Tveters vei på Skøyenåsen/Oppsal oppkalt etter seg. Han satt også på Stortinget en periode. Dessuten drev han sommerskole for vinterlandbruksskolen på Østensjø. Det er Haakon Tveters barnebarn som eier gården i dag.

Det er mange verneverdige hus på Østensjø: Hovedhuset på Søndre Østensjø fra 1840, stabbur, og låven på Søndre Østensjø - som er den eneste låvebygning i Oslo med valmtak (eldste del av denne bygning er fra 1814, og den ble reist av kjøpmannen Jørgen Jung som har fått Jungstorvet oppkalt etter seg).

I tillegg til dette finner vi tre oldtidsveier, syv gravrøyser og en gravhaug fra førkristen tid i Østensjøvannets omgivelser.

Østensjøvannet som økosystem

Mange mennesker later til å tro at det ikke er så farlig om vi tar en bit av Østensjø-området nå og da. Men det alle synes å glemme, er at området allerede er temmelig kraftig "bespist". Alle fagfolk som forsker rundt vannet har konkludert med at området ikke tåler flere inngrep uten at det går ut over artsmangfoldet i området.

Idretten har fått utmerkede treningsfelt ved dette unike vannet. Men sammelignet med uberørt natur må park- og sportsanleggene dessverre betraktes som tekniske inngrep. Idrettsanleggene må vi beholde, og nettopp derfor er det så utrolig viktig at brakkmarken og jordbruksarealene vi har i dag blir liggende urørte.

Et område som inneholder så mange verneverdige klenodier finner vi ikke noen andre steder i landet. Vanligvis må vi langt ut i ødemarka for å finne slike områder, men her har vi det altså midt i Oslo. Hva mer kan man forlange, og hva mer skal til for at dette vannet med omgivelser nå endelig blir vernet etter naturvernloven?

Finn Arnt Gulbrandsen og Eirik Werner

VERDENS BESTE 50 ISO FILM

NEW

FUJICHROME

Velvia

FOR PROFESSIONALS

Fujichrome VELVIA - den helt nye diasfilmen fra Fuji! Den teknologisk mest avanserte 50 ISO film som finnes - med større skarphet, mindre korn og bedre fargegjengivelse enn noen annen diasfilm! Hele 17 emulsjonssjikt gir briljante, mettede farger, spesielt i hudtoner og i rødt og grønt. En ny type

korn gir enda større skarphet og finere detaljer. Fujichrome VELVIA kan fremkalles i enhver CR-56 eller E-6 lab, og kan presses til 100 ISO uten problemer. Opplev den nye Fujichrome VELVIA - nå hos fotohandleren i fullt program: 136/36, 120 og 4x5"!

Japans største produsent av film og kameraer

Fuji-importør:
Ekløw Scandinavia A/S

EKLÖW

Sørkedalsveien 106
0309 Oslo 3. Tlf.: (02) 69 10 45